

zda je přípustno přikročiti ke kolaudačnímu řízení před nastalou právní mocí konsensu, jestliže byl oprávněmu prostředku proti výměru konsensnímu odepřen účinek odkladný.

Je proto stížnost obce P. ve všech směrech bezdůvodná a slušelo ji zamítnouti.

St-lé Kašpar M. a spol. uplatňují mimo námitky shora již vyvrácené ještě několik dalších vad procesních. Namítají, že jim vyhláška č. 24.360/29 — tedy obeslání ke komisi ze 13. března 1929 — nebylo doručeno ve lhůtě stanovené § 8 vl. nař. č. 612/20 Sb., t. j. aspoň na 14 dní napřed, nýbrž 13. den před komisí, že komisionelní šetření konalo se na obecním úřadě a nikoli na místě samém, že o jednání ze 4. dubna 1929 nebyli předem vůbec vyrozuměni, a že »z počátku nebyli ve smyslu § 34 zák. čl. XL:1881 řádně podle stávajících zvyků písemně předvoláni«. Ve všech těchto námitkách omezují se však st-lé na výtku, že dotčené procesní předpisy nebyly dodrženy, aniž tvrdí a dovozují, že vytýkaným postupem úřadu byla jim obrana jejich práv znemožněna nebo podstatně ztížena, čehož by v daném případě bylo bývalo tím spíše třeba, když ze spisů je patrné, že o podaném projektu byli slyšeni, že se o něm vyjádřili a své námitky proti němu přednesli a když žádná z vytýkaných vad není takového rázu, že by již podle své povahy musila přivoditi ztížení obrany st-lů.

Za tohoto stavu nebylo by však lze — ani kdyby opravdu šlo o porušení předpisů procesních — uznati vytýkané vady za podstatné, pro něž jedině může nss rozhodnutí u něho napadnuté podle § 6 zák. o ss zrušiti, a bylo proto i tyto námitky jako bezdůvodné zamítnouti, a to tím spíše, ježto st-lé vady nyní vytýkané neuplatnili ihned, jakmile o nich zvěděli, zejména dříve, než se pustili do dalšího jednání, jak bylo jejich povinností podle § 45 odst. 6 spr. ř. č. 8/28 Sb., nýbrž uplatnili je opožděně teprve v odvolání.

Zbývá tedy již jen námitka, vytýkající jako »materiálně-právní zmatečnost«, že návrhům st-lů na přemístění sloupů nebylo vyhověno, ač dokazovali, že postavením jich budou jejich pozemky znehodnoceny, že důvod zamítnutí této žádosti nebyl zjištěn a že úřad přijal tu prostě tvrzení strany.

Také tato námitka postrádá všeho zákonného podkladu. Nehledě k tomu, že ze stížnosti nelze vyčísti, co se má rozuměti »materiálně-právní zmatečností«, sluší poukázati k tomu, že znehodnocení pozemků, na nichž má býti elektrické vedení zřízeno, není podle zák. překážkou schválení tohoto vedení. Naopak z toho, že se v § 19 odst. 2 zák. č. 438/19 Sb. výslovně mluví o odškodném za zřízení práv užívacích a za vyvlastnění, je patrné, že zákon sám znehodnocení cizích pozemků předpokládá a odškodnění za ně poskytuje.

Č. 11.319.

V o j e n s k é v ě c i: * Dobrovolný rozvod od stolu a lože povolený soudem k žádosti manželčině nevylučuje možnost, aby vdova — žádajíc za vojenské zaopatřovací požitky podle § 104 d) zák. č. 76/1922 Sb. — podala ve smyslu § 3 c) zák. č. 41/1887 ř. z. důkaz, že nemá na tom viny, že v době smrti manželovy nežila s ním ve společné domácnosti.

(Nález ze dne 1. června 1934 č. 10.029/32.)

Věc: Helena B. v T. proti ministerstvu národní obrany o zaopatřovací požitky.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro vadnost řízení.

Důvody: Podáním z 24. dubna 1931 oznámila st-lka mno, že manžel její — gážista býv. rak.-uher. armády (vojenský pensista) — dne 23. března 1931 zemřel, a žádala za poukaz »vdovské pense a výchovného pro svého syna« i sdělovala současně, že jest od 16. října 1930 rozvedena od stolu a lože.

Žal. úřad nař. rozhodnutím st-lčině žádosti nevyhověl v podstatě z důvodu, že nežila se svým manželem až do jeho smrti ve společné domácnosti a podle § 3 zák. č. 41/1887 ř. z. neprokázala, že na odloučeném žití nemá viny, naopak že ze soudního spisu okr. soudu v T. jest zřejmo, že za rozvod sama žádala a že byl povolen, protože oba manželé s rozvodem dobrovolně souhlasili.

Rozhoduje o stížnosti vznesené do tohoto rozhodnutí, řídil se nss těmito úvahami:

Není o tom sporu, že st-lka nežila s manželem svým až do jeho smrti, nastavši dne 23. března 1931, ve společenství manželském, nýbrž že byli oba manželé k společné žádosti dne 10. září 1930 po bezvýsledných třech smířovacích pokusech usnesením okr. soudu v T. ze 16. října 1930 od stolu a lože rozvedeni, při čemž byl nezl. syn Antonín ponechán ve výživě a ošetřování matky a otec se zavázal na tohoto syna přispívati měsíčně částkou 120 Kč. Rovněž není sporu o tom, že nárok st-lčin na vojenské zaopatřovací platy po zemřelém jejím manželu jako gážistovi býv. rak.-uher. armády, dlužno ve smyslu § 104 d) zák. č. 76/1922 Sb. o vojenských zaopatřovacích požitcích posuzovati podle zákonů, jichž se dovolává zákon z 19. března 1920 č. 194 Sb., t. j. podle vojenských zaopatřovacích zákonů a nařízení plativších dne 28. října 1918 v býv. říši Rak.-uherské.

Takovýmto zákonem byl, pokud se týče vojenského zaopatření vdov a sirotek po důstojnících a mužstvu, zákon z 27. dubna 1887 č. 41 ř. z. (částečně změněný pozdějšími zákony č. 48/1891 ř. z., 48/1896 ř. z. a zákonem č. 86/1907 ř. z.). Zákon č. 41/1887 ř. z. vylučuje v § 3 z nároku na trvalou roční pensi vdovu, »c) která v době úmrtí svého manžela nežila s ním ve společenství, neprokáže-li, že na tom nemá viny«. Jest tedy podle tohoto předpisu podmínkou nároku na vdovské zaopatřovací požitky, že vdova jich se domáhající dokáže svou nevinu na odloučeném žití, při čemž nečiní se rozdíl, zda bylo manželství soudně rozvedeno, ať k žalobě jednoho z manželů, či obapolnou jich dohodou, nebo zda k přerušení manželského společenství došlo jen fakticky, bez provedení rozvodu soudem. Klade tedy zákon důraz na moment morální, převzav zásadu tu z pensijních norem, které až do vydání zák. č. 74/1896 ř. z. platily i v příčině vdov po civilních zaměstnancích státních na základě dekretu dvorské komory z 5. října 1830 č. 30.841 sb. z. s. č. 2485 (srov. též sb. zák. pol., sv. 58, č. 98, str. 101). Tento dekret stanovivší, že »jen ty vdovy, které jsou od manželů svých v době jejich smrti rozvedeny (ať rozvod stal se soudně, či mimosoudně), uznávají se za způsobilé pense nebo provise, které jsou s to podati legální důkaz, že na pro-

vedeném rozvodu od manžela nemají žádné viny» (srov. též dekret dv. komory z 13. prosince 1831 č. 33.027/2256, citovaný v díle Possanner: Pensionen und Provisionen, díl I., str. 264, č. 196), byl však v příčině vdov po civilních zaměstnancích státních zrušen § 17 zák. č. 74/1896 ř. z., normujícím, že »rozvedená manželka zřízence státního pozbývá toliko tenkrát své nároky z tohoto zák. vyplývajících, je-li dokázáno, že rozvod stal se vinou její«. Posléz cit. předpis přiznává tudíž zásadně nárok na vdovské zaopatřovací platy i vdovám, které v době smrti manželovy nežijí s ním ve společné domácnosti, ať fakticky, či na základě soudního rozvodu, a vyslovuje ztrátu nároku teprve v tom případě, je-li prokázáno soudně, že vdova má na rozvodu vinu, klade tedy váhu na moment právní (Budw. 14.279, 1260 A), jestliže soud na základě legálního průvodního řízení vysloví rozvod rozsudkem a podle dv. dekretu z 28. srpna 1819 sb. z. s. prohlásí, že na rozvodu jest vinna manželka. Než zákon č. 74/1896 ř. z. na zaopatřovací požitky vdov po vojenských gážístech vztažen nebyl a platil proto pro tyto až do státního převratu, t. j. do 28. října 1918 prve zmíněný předpis § 3 c) zák. č. 41/1887 ř. z., ukládající vdově důkaz o tom, že na zrušení společenství manželského v době smrti manželovy nemá žádné viny.

V daném případě vychází jak žal. úřad, tak stížnost z právního stavu shora vylíčeného. Kdežto však žal. úřad stojí na stanovisku, že nebyl splněn zákonný předpoklad nároku na vdovskou pensi podle § 3 zák. č. 41/1887 ř. z. proto, že jednak po stránce negativní nebyl st-lkou podán důkaz cit. předpisem požadovaný, jednak po stránce pozitivní, že jest spisy prokázáno, že st-lka o rozvod sama (třeba společně se svým manželem) žádala a že rozvod byl soudem povolen, protože oba manželé dobrovolně s ním souhlasili, že tedy st-lka k rozloučení společenství manželského spolupůsobila a tím je spoluzavinila, tvrdí stížnost, že zákonem požadovaný důkaz podala a že ze soudních spisů o dobrovolném rozvodu nevyplývá důkaz, že má st-lka vinu na odloučeném žití.

V posléz uvedeném směru dlužno stížnosti dáti za pravdu. Pouhá skutečnost podání žádosti za dobrovolný rozvod manželství a souhlas manželky s rozvodem od stolu a lože může právě tak málo, jako při nedobrovolném rozvodu podání žaloby, býti důkazem viny na rozvodu (zrušení manželského spoluzití), protože otázka formální, kdo svým zákrokem zavedl podnět k soudnímu řízení, naprosto nesouvisí s otázkou meritální, na čí straně vzešel důvod k rozvodu (oddělenému bydlišti). Ze souvislosti ustanovení § 3 c) zák. č. 41/1887 ř. z. s předpisy §§ 103 a násl., zejména §§ 107 a 109 o. z. o. nutno souditi, že podmínkou nároku na vdovské zaopatřovací platy ve smyslu cit. § 3 c) jest důkaz o nedostatku viny na důvodu odloučeného žití ve smyslu meritálním. Opačný názor vedl by k nemožnému důsledku, že i nevinná vdova, která se za života manželova domáhala ať žalobou či žádostí rozvodu (dobrovolného) z viny svého zemřelého manžela, byla by vždy spoluvinnou na rozvodu (zrušení manželského spoluzití) a nemohla by nikdy dosíci nároku na vdovské zaopatřovací požitky, jakmile k soudnímu řízení zavedla svým zákrokem podnět. Žádali-li tedy oba manželé souhlasně o dobrovolný rozvod a soud jej povolil, možno z toho jen usuzovati, že k rozvodu a tím k odloučenému žití došlo ze souhlasné vůle obou manželů, nikoliv však

z viny toho či onoho z manželů (srov. výnos min. fin. ze 4. prosince 1899 č. 65.934, cit. Possannerem ve III. dílu Pensionen und Provisionen na str. 1070 pod č. 1029). Skutečnost ta nevyklučuje tedy sama o sobě důkazu rozvedené vdovy ve smyslu § 3 c) zák. č. 41/1887 ř. z., že nemá na tom viny, že s manželem v době jeho smrti nežila ve společné domácnosti.

Zbývá tudíž jen zkoumati, zda st-lka provedla důkaz o své nevině na odloučeném žití. Zákon č. 41/1887 ř. z. nestanoví, jakým způsobem má býti důkaz podán. St-lka předložila protokolární záznam z 13. května 1931, potvrzený okresním úřadem v T., kterým paní Františka G., vdova po úředníku, a slečna Anna M., obě v T. prohlašují, že »znají Helenu B. z T. již z doby jejího manželství s Antonínem B., vojenským pensistou, a dosvědčují svými vlastnoručními podpisy, že jmenovaná svým chováním v době manželství nikterak nezavdala příčiny k rozvodu a nebyla nikterak vinnou na rozvodu se svým manželem.« — Nař. rozhodnutí, aniž se speciálně zmínilo o tomto důkazním prostředku, vyslovilo zcela všeobecně, že st-lka neprokázala, že na odloučeném žití nemá žádné viny, aniž uvedlo bližší důvody, proč důkaz st-lkou předložený nepovažuje za dostatečný. Stížnost sice nedostatek tohoto odůvodnění nevytýká, ale protože jím bylo nss-u znemožněno seznati, jaké stanovisko žal. úřad k předloženému důkazu zaujímá, a v důsledku toho přezkoumati důvodnost věcné námitky stížnosti, že st-lka podala důkaz své nevin, a protože též straně byla ztížena náležitá obrana, slušelo nař. rozhodnutí pro tuto podstatnou vadu řízení podle § 6 odst. 2 zák. o ss zrušiti.

Na tom nemůže nic změnit ani skutečnost, že žal. úřad v odvodním svém spisu uvedl důvod, pro který tento důkaz nepokládal za dostatečný, že se totiž prohlášení obou svědkyní týká rozvodu, kdežto v daném případě jde prý o důkaz nevin na odloučeném žití; neboť nss přezkoumává nař. rozhodnutí jen podle jeho obsahu a zmíněný důvod v něm obsažen není; mimo to nebyla tím odčiněna závada spočívající v tom, že st-lka nemohla již ve stížnosti formulovati náležitě své stížní body, jak jí předpis § 18 zák. o ss ukládá.

Než nař. rozhodnutí trpí ještě další vadou. Jak jest z obsahu st-lčiny žádosti z 24. dubna 1931 zřejmo, domáhala se st-lka poukazu »vdovské pense a výchovného pro svého syna«, uplatňovala tudíž nárok na zaopatřovací požitky nejen pro sebe, ale jako mateřská poručnice i jménem nezl. syna Antonína. Podle toho žádajíc »výchovné« měla nepochybně tímto nepřesným označením na zřeteli »vychovací příspěvek« ve smyslu § 10 c) zák. č. 41/1887 ř. z., resp. dalších zákonů v tomto směru jej doplňujících, jak shora byly citovány, nikoli »výchovné« jako součást vlastních zaopatřovacích požitků.

Tímto nárokem nezl. Antonína B. se však nař. rozhodnutí vůbec nezabývalo a o něm podle svého znění nerozhodlo. Nevyčerpalo tudíž svým výrokem petit strany v celém jeho obsahu, nýbrž pouze jeho část a trpí tedy nař. rozhodnutí i z tohoto důvodu podstatnou vadou řízení (srov. Boh. A 1517/22, 3400/24 a j.).

Č. 11.320.

Zaměstnanci veřejní: I. * Do doby rozhodné pro určení pensijní základny úředníka státní pohraniční policie podle zák. č. 70/1930 Sb. a § 3 odst. 1 věty posl., pak odst. 3 a 5 vl. nař. č. 96/1930 Sb.